

ISSN 2544-591X

MONITOR JAPOŃSKI

LUTY 2020

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność tego kraju w regionie Europy Środkowej i w Unii Europejskiej.

Materiał opracował dr Marcin Socha – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR JAPOŃSKI

LUTY 2020

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 lutego: japoński rząd skrytykowany za początkowe działania w walce z koronawirusem. Zdaniem partii opozycyjnych początkowe działania rządu związane z wybuchem epidemii koronawirusa były zbyt łagodne i zostały wprowadzone zbyt późno. Japonia ewakuowała 565 obywateli z rejonu Wuhan. Zdaniem opozycji rząd powinien wprowadzić zmiany legislacyjne, które pozwalałyby na przymusową kwarantannę osób, które mogą być nosicielami wirusa.

6 lutego: kolejne oskarżenia pod adresem premiera Abe. Opozycja oskarża rządzącą Partię Liberalno-Demokratyczną o wykorzystywanie pieniędzy podatników do finansowania pobytów hotelowych dla członków partii oraz zwolenników politycznych biorących udział w imprezach i spotkaniach wyborczych. Podczas przesłuchania w Izbie Reprezentantów premier Abe „przypadkowo” przyznał, że jego biuro wyborcze pośredniczyło w rezerwacji luksusowego hotelu dla 800 gości biorących udział w jego spotkaniu wyborczym.

12 lutego: Japonia zamyka granice dla mieszkańców chińskiej prowincji Zhejiang. Władze w Tokio ewakuowały 565 obywateli z miasta Wuhan. Na początku lutego zamknięto granice dla podróżujących z prowincji Hubei. 12 lutego wprowadzono również podobne ograniczenia dla prowincji Zhejiang. Japoński rząd musiał wprowadzić dodatkowe regulacje, które pozwalają na przymusową hospitalizację osób z podejrzeniem zakażenia koronawirusem.

WIZYTA XI JINPINGA W JAPONII ODWOŁANA

Wydarzenia w lutym zostały zdominowane przez epidemię koronawirusa. Coraz większa liczba zakażeń jest poważnym wyzwaniem politycznym dla gabinetu premiera Abe. Działania rządu w walce z wirusem znajdują się pod baczna obserwacją japońskiej opozycji. Choroba doprowadziła do odsunięcia w czasie zaplanowanej na kwiecień wizyty Xi Jinpinga w Japonii, co jest poważnym ciosem dla polityki zagranicznej rządu.

12 lutego: wycieczkowiec Diamond Princess poważnym problemem dla japońskiego rządu. Komunikaty rządowe dotyczące obecności choroby w Japonii nie uwzględniają coraz większej liczby zarażonych przebywających na statku wycieczkowym Diamond Princess, objętym kwarantanną w porcie w Yokohamie. Na pokładzie potwierdzono już 174 przypadków zarażenia wirusem. Łączna liczba 200 chorych stawia Japonię na drugim miejscu na świecie po Chinach w rankingu liczby zarażonych. W celu ochrony ruchu turystycznego Ministerstwo Zdrowia, Pracy i Opieki Społecznej wystąpiło z wnioskiem do Światowej Organizacji Handlu o wyłączenie zakażonych na statku wycieczkowym z informacji dotyczących koronawirusa w Japonii. Wniosek ten został zaakceptowany. Sytuacja na statku Diamond Princess jest poważnym problemem wizerunkowym dla japońskiego rządu. Coraz większa liczba odosobnionych pasażerów skarży się na warunki w jakich muszą przebywać. Sprawą zainteresowała się ambasada Stanów Zjednoczonych (Z końcem lutego całkowita liczba zarażonych w Japonii przekroczyła 900 osób włączając w to ponad 700 zakażonych pasażerów statku Diamond Princess).

14 lutego: rząd przeznaczy 94 miliony USD na walkę z Koronawirusem. Rząd zaakceptował przeznaczenie 94 milionów USD pochodzących z rezerw na walkę z epidemią. Środki mają zostać przeznaczone głównie na zwiększenie liczby testów na obecność wirusa, zwiększenie produkcji środków higienicznych oraz zaopatrzenie szpitali w leki i niezbędne wyposażenie.

18 lutego: pasażerowie wycieczkowca Diamond Princess będą mogli opuścić statek. Około 3000 osób objętych kwarantanną na pokładzie wycieczkowca Diamond Princess będzie stopniowo opuszczać jednostkę. Proces ewakuacji pasażerów ma potrwać tydzień. Liczba zarażonych pasażerów wycieczkowca wzrosła do 542. W wyniku interwencji Stanów Zjednoczonych statek opuściła już grupa 328 amerykańskich obywateli.

19 lutego: opozycja oskarża premiera o kłamstwo w sprawie rezerwacji hotelowych. Premier Abe Shinzō utrzymuje, że jego biuro wyborcze nie opłaciło kosztów pokoi dla 800 uczestników imprezy wyborczej zorganizowanej w hotelu ANA InterContinental Tokyo. Premier twierdził, że hotel wystawił dla każdego z uczestników osobny rachunek a nie fakturę zbiorczą, za którą miało zapłacić jego biuro wyborcze. W takim przypadku wydatków na organizację imprezy nie trzeba zaliczać do oficjalnego budżetu wyborczego PLD. Wersja wydarzeń przedstawiona przez premiera została podważona przez zarząd hotelu, który twierdzi że każdorazowo wystawiał fakturę zbiorczą za organizację podobnych imprez. Członkowie Konstytucyjnej Partii Demokratycznej zintensyfikowali oskarżenia pod adresem rządu i samego premiera, dotyczące pogwałcenia Prawa Kontroli Wydatków Wyborczych. Afera wywołała również głosy niezadowolenia wewnątrz PLD. Przedstawiciele rządu zaprzeczają oskarżeniom.

20 lutego: Londyn wyraził gotowość do ponownej organizacji Igrzysk Olimpijskich. Zdaniem kandydatów w wyborach na burmistrza Londynu, miasto jest gotowe do ponownej organizacji Igrzysk Olimpijskich. Deklaracje pojawiły się w kontekście coraz większej liczby pytań dotyczących możliwości organizacji IO w Tokio w sytuacji rozprzestrzeniającej się epidemii Koronawirusa. Jak na razie Światowa Organizacja Zdrowia nie zaleca odwołania lub przełożenia Igrzysk Olimpijskich.

20 lutego: członkowie rządu opuszczają spotkanie dotyczące koronawirusa. Japońskie media poinformowały o tym, że minister środowiska Koizumi Shinjiro nie pojawił się na spotkaniu sztabu kryzysowego do walki z koronawirusem, ponieważ brał udział w noworocznych uroczystościach zorganizowanych przez wyborców. Jego nieobecność została skrytykowana przez członków opozycji i japońskie media. W podobnej sytuacji znaleźli się minister sprawiedliwości Mori Masaka oraz minister edukacji Haguida Koichi.

22 lutego: Japonia i Korea Południowa będą rozmawiać o ograniczeniach eksportowych. Przedstawiciele władz w Tokio i Seulu zgodzili się na organizację rozmów dotyczących zniesienia ograniczeń eksportowych nałożonych przez japoński rząd na Koreę Południową. Japońskie Ministerstwo Handlu i Przemysłu ma sprawdzić procedury kontroli w handlu materiałami o potencjalnym zastosowaniu wojskowym. Będzie to pierwsza w tym roku tura rozmów handlowych.

25 lutego: rząd wprowadza środki w walce z epidemią. W Japonii zebrał się Sztab Generalny do walki z Koronawirusem, na czele którego stoi premier. Rząd zwrócił się do obywateli z prośbą o pozostanie w domu w przypadku wystąpienia objawów przypominających grypę lub przeziębienie. W szpitalach mają zostać wyznaczone alternatywne drogi dostępu dla osób z podejrzeniem zakażenia. Do obszarów dotkniętych niewielką ilością zarażeń zostaną wysłane zespoły specjalistów ds. chorób zakaźnych. Jeden z zespołów uda się na wyspę Hokkaido, gdzie w lutym potwierdzono nowe ognisko wirusa. Rząd zwrócił się do organizatorów wydarzeń publicznych o rozważenie możliwości przeniesienia ich na późniejszy termin. Władze zwróciły się również do producentów masek ochronnych i środków dezynfekcyjnych o zwiększenie produkcji.

26 lutego: Japonia wprowadzi zakaz wjazdu dla osób, które odwiedziły miasto Daegu w Korei Południowej. Rząd planuje wprowadzenie zakazu wjazdu na terytorium Japonii dla osób, które przebywały w mieście Daegu oraz powiecie Cheongdo w prowincji Gyeongsang Północny. Oba miejsca znajdują się w centrum epidemii koronawirusa w Korei Południowej. Japońskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wprowadziło alert podróżniczy dla tego regionu. Rząd Korei

Południowej potwierdził 169 nowych przypadków zarażenia koronawirusem, przez co całkowita liczba zakażonych przekroczyła 1000.

26 lutego: plan wypuszczenia radioaktywnej wody z elektrowni Fukushima I.

Od kilku miesięcy japoński rząd szuka poparcia i akceptacji międzynarodowej dla planu wypuszczenia radioaktywnej wody z elektrowni Fukushima I do oceanu. W tym celu zorganizowano szereg spotkań z pracownikami ambasad, podczas których przedstawiono informacje dotyczące potencjalnych skutków wypuszczenia radioaktywnej wody. Plan zyskał akceptację szefa Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, który stwierdził, że zrzut wody do oceanu jest zgodny ze standardami obowiązującymi w sektorze energetyki jądrowej. Podobne operacje są przeprowadzane w innych elektrowniach jądrowych. Plan spotkał się z ostrym sprzeciwem ze strony japońskich rybaków oraz rządu Korei Południowej.

27 lutego: japoński niszczyciel rozpoczyna misję na Morzu Arabskim.

Niszczyciel Takanami należący do Japońskich Sił Samoobrony rozpoczął operację patrolowania wód w północnej części Morza Arabskiego. Celem misji jest zapewnienie bezpiecznej nawigacji statków transportowych zmierzających do i z Japonii. Japońska jednostka nie będzie wkraczać na wody Cieśniny Ormuz.

27 lutego: premier Abe poprosił o czasowe zamknięcie wszystkich japońskich szkół.

Od 2 marca rząd planuje wcześniejsze zamknięcie wszystkich szkół w Japonii w ramach walki z koronawirusem. Placówki mają zostać zamknięte do początku kwietnia. Japoński rok szkolny kończy się w marcu. Premier zwrócił się również do rządowych agencji i spółek skarbu państwa o przyznanie pracownikom dodatkowych dni urlopu w celu zapewnienia opieki nad dziećmi. Przedszkola mają pozostać otwarte. Pomysł zamknięcia szkół został skrytykowany przez część ekspertów, przedstawicieli władz lokalnych oraz nauczycieli jako zbyt daleko idące działanie prewencyjne, które może doprowadzić do jeszcze większego spowolnienia gospodarczego. Znaczna liczba szkół została już zamknięta decyzją władz lokalnych. Decyzję o skróceniu semestru podjęto w części szkół w Osace i prawie wszystkich szkołach na wyspie Hokkaido.

29 lutego: Stany Zjednoczone będą kontynuować negocjacje handlowe z Chinami i Japonią.

Administracja Stanów Zjednoczonych zapowiada wznowienie rozmów handlowych z Chinami i Japonią po podpisaniu częściowych umów dwustronnych. Celem prezydenta Donalda Trumpa jest wynegocjowanie lepszych warunków handlowych oraz dalsze zmniejszenie deficytu handlowego. Negocjacje z Japonią mają prowadzić do kompleksowego porozumienia „zapewniającego równy dostęp do rynków i zrównania wymiany handlowej”. Rozmowy z Chinami mają dotyczyć wprowadzenia „zmian strukturalnych w chińskim modelu prowadzenia handlu zagranicznego”. Administracji Stanów

Zjednoczonych zależy głównie na zmniejszeniu subsydiowana przemysłu oraz walce z cyberprzestępczością gospodarczą.

29 lutego: wizyta Xi Jinpinga w Japonii zostanie przełożona? Zaplanowana na kwiecień oficjalna wizyta przewodniczącego Xi w Japonii zostanie najprawdopodobniej przełożona na jesień z powodu epidemii koronawirusa. Takie informacje przedstawił szef chińskiej dyplomacji Yang Jiechi, który odwiedził Tokio 28 lutego. Wizyta ma być jednym z najważniejszych wydarzeń w strategii zagranicznej premiera Abe, który pracuje nad odbudową relacji z Pekinem.

II. JAPONIA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

4 lutego: Polska rozważa współpracę nuklearną z Francją, Japonią i Stanami Zjednoczonymi. W związku z wizytą prezydenta Emmanuela Macrona w Polsce rzecznik rządu Piotr Müller potwierdził, że rozmowy dotyczące budowy polskich reaktorów są prowadzone z Francją, Stanami Zjednoczonymi i Japonią. Premier Mateusz Morawiecki nakazał członkom rządu przyspieszenie negocjacji z potencjalnymi dostawcami. Ostatecznej decyzji możemy spodziewać się do końca roku 2020. Francja i Japonia wyraziły również zainteresowanie budową Centralnego Portu Komunikacyjnego oraz sieci szybkich kolei, która ma towarzyszyć inwestycji.

6 lutego: polskie rzeźby na festiwalu śniegu w Sapporo. Podczas kolejnej edycji Festiwalu Śniegu w Sapporo zostały zaprezentowane rzeźby przedstawiające Pałac na Wyspie oraz Pomnik Fryderyka Chopina w Łazienkach Królewskich. Projekt przygotowany z inicjatywy Ambasady RP w Tokio we współpracy z Zagranicznym Ośrodkiem Polskiej Organizacji Turystycznej w Tokio.

11 lutego: Doosan Škoda Power wygrała przetarg na dostawę turbun do japońskiej elektrowni. Doosan Škoda Power dostarczy dwurdzeniowe turbiny parowe dla nowej elektrowni zasilanej biomasą. Turbiny będą pracować w mieście Sodegaura położonym w prefekturze Chiba. Jest to pierwszy podobny przetarg w sektorze energetycznym, w którym wygrała firma z regionu EŚW. Japoński rynek energetyczny jest zdominowany przez krajowych producentów. Doosan Škoda liczy na kolejne zamówienia, ponieważ japoński rząd przedstawił plan budowy kolejnych podobnych elektrowni na terenie Japonii. Turbiny produkowane w Pilźnie mają rozpocząć pracę w roku 2022. Od 2009 roku Škoda Power jest częścią Południowokoreańskiej grupy Doosan.

22 lutego: japońska agencja ratingowa podnosi rating Węgier. Japońska Agencja Ratingów Kredytowych (JCR) podniosła rating waluty węgierskiej do A- z

BBB+. Podniesienie oceny Węgier jest efektem coraz lepszej bazy gospodarczej tego kraju oraz zmniejszenia zadłużenia publicznego.

24 lutego: Węgry poszukują inwestorów zainteresowanych zielonymi obligacjami. Węgierski rząd prowadzi rozmowy z inwestorami z Chin i Japonii, zainteresowanymi zakupem trzyletnich i pięcioletnich zielonych obligacji. Zdaniem ministra finansów Mihály Vargi, większe zainteresowanie wykazują inwestorzy japońscy. Środki ze sprzedaży obligacji mają zostać przekazane na walkę z ociepleniem klimatu. W lutym premier Viktor Orbán zaprezentował rządową strategię proklimatyczną.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

3 lutego: Japonia wybuduje 22 elektrownie węglowe. Japoński rząd przedstawił plan budowy 22 elektrowni węglowych w okresie pięciu lat. Rząd rozwija produkcję energii przy wykorzystaniu węgla w obliczu problemów z ponownym uruchomieniem reaktorów jądrowych. Władze przedstawiły również projekt budowy elektrowni zasilanych spalaniem biomasy.

7 lutego: epidemia koronawirusa i utrata chińskiego rynku. Największy Japoński producent kosmetyków grupa Shiseido zanotowała spadek sprzedaży na rynku chińskim sięgający 55%. Sprzedaż produktów przeznaczonych dla zagranicznych turystów odwiedzających Japonię spadła o 40%.

21 lutego: Honda odkłada decyzję o uruchomieniu fabryk w Wuhan. Japoński koncern Samochodowy podjął decyzję o zawieszeniu pracy fabryk w Wuhan do 11 marca. Honda posiada 3 fabryki samochodów w Wuhan, produkujące 600 000 pojazdów rocznie. Inne firmy z sektora motoryzacyjnego jak Mitsubishi, Toyota i Nissan również podjęły decyzję o wstrzymaniu produkcji w Chinach.

26 lutego: japońskie korporacje w walce z koronawirusem. Japońskie firmy zostały zmuszone do wprowadzenia szeregu działań zapobiegawczych w związku z epidemią koronawirusa. Największa w Japonii agencja marketingowa Dentsu Inc. poprosiła 5000 pracowników o pracę z domu, po tym jak u jednego z pracowników potwierdzono zarażenie koronawirusem. Zmiana systemu pracy ma potrwać przynajmniej dwa tygodnie.

27 lutego: japońscy producenci nie nadążają z produkcją masek. Epidemia koronawirusa zmusiła japońskich obywateli do bezowocnego poszukiwania masek ochronnych. Japońscy producenci nie są w stanie zaspokoić tak gwałtownego wzrostu popytu. Do zamieszania przyczynił się premier Abe Shinzō, który obiecał zwiększenie produkcji masek do 600 milionów miesięcznie. Zdaniem przedstawicieli producentów obietnica premiera przekracza ich możliwości

pomimo zwiększenia produkcji do około 400 milionów masek miesięcznie. Dalsze zwiększenie produkcji i zakup dodatkowych linii produkcyjnych jest zbyt wielkim ryzykiem inwestycyjnym. Japoński rząd zapowiedział wprowadzenie subsydiów dla producentów masek w wysokości 270 000 USD. W styczniu Japonia posiadała zapasy 1 miliarda masek ochronnych. Wszystkie z nich zostały wyprzedane w pierwszym tygodniu lutego.

28 lutego: japońscy producenci alkoholi muszą szukać odbiorców za granicą.

Ponieważ spożycie alkoholu w Japonii spada z roku na rok, producenci alkoholi muszą skoncentrować się na odbiorcach zagranicznych. Za spadek konsumpcji w Japonii ma odpowiadać zmiana systemu pracy oraz większa troska o zdrowie. Coraz więcej osób pracuje zdalnie, przez co spada konieczność uczestniczenia w imprezach organizowanych przez przełożonych, które należały do codziennych obowiązków pracowników japońskich korporacji. Największe firmy produkujące napoje alkoholowe, czyli Suntory, Kirin Holdings i Asahi już jakiś czas temu rozpoczęły ekspansję zagraniczną. Szczególną popularnością cieszy się japońska whisky, która w ostatnich latach zdobywa coraz większe uznanie zagranicznych odbiorców. Zainteresowanie jest tak duże, że niektóre marki nie są w stanie nadążyć za rosnącym popytem.

29 lutego: sektory turystyczne i transportowe najbardziej poszkodowane przez koronawirusa.

Epidemia koronawirusa okazała się katastrofą dla japońskiej turystyki i transportu, włączając w to linie szybkich kolei, które zanotowały 15% spadek liczby podróżujących. Jeszcze większe straty można zauważyć w branży hotelarskiej, po tym jak zagraniczny ruch turystyczny został praktycznie wstrzymany. Coraz więcej właścicieli domów wypoczynkowych opierających się na turystach z Chin wstrzymuje działalność. W lutym pojawił się pierwszy przypadek bankructwa jednego z hoteli spowodowany epidemią. Całkowite straty japońskiej turystyki wycenia się na 1,3 miliarda USD. W lutym liczba podróżujących do Chin

z lotniska Narita spadła o 66,5% w porównaniu z ubiegłym rokiem. Trzyście lotnisk regionalnych całkowicie zawiesiło połączenia z Chinami kontynentalnymi. Największe japońskie linie lotnicze JAL i ANA zmniejszyły liczbę połączeń z Chinami o połowę. Rząd zapowiada wprowadzenie środków pomocniczych dla sektorów dotkniętych spadkiem liczby klientów.

KOMENTARZ

1. Wydarzenia w lutym zostały zdominowane przez doniesienia dotyczące epidemii koronawirusa. Pod koniec lutego liczba potwierdzonych przypadków zakażenia w Japonii przekroczyła 900 osób, włączając w to ponad 700

zakażonych pasażerów statku Diamond Princess cumującego w Yokohamie. Wzrost liczby zakażeń doprowadził do nasilenia krytyki pod adresem rządu ze strony partii opozycyjnych. Kryzys odbija się również w sondażach, które wskazują na rekordowo niskie poparcie dla gabinetu premiera Abe. Sytuacji nie pomagają ministrowie, którzy nie pojawili się na jednym ze spotkań sztabu kryzysowego. Spadek poparcia dla obecnego rządu jest również spowodowany ciągnącymi się oskarżeniami o złamanie Prawa o Funduszach Wyborczych i finansowanie imprez dla zwolenników politycznych za pieniądze podatników.

Jeśli chodzi o politykę zagraniczną prowadzoną przez administrację premiera Abe również nie można znaleźć wielu pozytywnych informacji. Zgodnie z przewidywaniami wizyta Xi Jinpinga zaplanowana na kwiecień została przełożona. Jest to poważny cios dla obecnej administracji, która chciała zaprezentować szczyt jako sukces dyplomatyczny na drodze do odbudowy relacji z Chinami. Na szczęście epidemia koronawirusa nie zakłóciła jak na razie rozmów prowadzonych z Koreą Południową dotyczących ograniczeń eksportowych.

2. Epidemia Koronawirusa powoduje poważne skutki gospodarcze. Oprócz sektorów transportowego i turystycznego problemy można zaobserwować w pozostałych gałęziach przemysłu, uzależnionych od dostaw z Chin. Firmy z sektora motoryzacyjnego takie jak Nissan, Toyota i Honda zostały zmuszone do wstrzymania pracy części swoich fabryk. Wielu japońskich eksporterów działających na chińskim rynku zanotowało poważne straty i musiało zmodyfikować prognozy zysków. Część producentów samochodów informuje o spadkach sprzedaży przekraczających 30%. Część japońskich korporacji takich jak Panasonic, Aisin Seiki, Toyota Boshoku rozważa tymczasowe przeniesienie produkcji z Chin za granicę. Epidemia jest kolejnym czynnikiem skłaniającym japoński biznes do opuszczenia Chin. Część japońskich przedsiębiorstw już wcześniej podjęła decyzję o przeniesieniu produkcji po rozpoczęciu napięć handlowych pomiędzy Pekinem a Waszyngtonem. Dla innych firm takich jak Shiseido i znaczna część firm turystycznych koronawirus oznacza utratę dostępu do chińskiego rynku oraz stratę potencjalnych klientów. W lutym japońskie media poinformowały o pierwszym bankructwie japońskiego domu wypoczynkowego, który był uzależniony od turystów z Chin. Nie wiadomo jak długo potrwają jeszcze problemy gospodarcze wywołane epidemią.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

